



สำนักงานคณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

คำนำ

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานขององค์กรจะไม่มีกรทุจริต หรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาจะน้อยกว่าองค์กรอื่นๆ หรือ หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตภายในองค์กรตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน คือ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพื่อควบคุมกำกับต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

เมษายน ๒๕๖๓

สารบัญ

หน้า

คำนำ	๑
สารบัญ	๒
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๔
ความหมาย ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๔
การวิเคราะห์ความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน	๔
วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง	๕
• การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	๖
• การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๖
• เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)	๗
• การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)	๘
• แผนการประเมินบริหารความเสี่ยง	๑๐
แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน NO GIFT POLICY	๑๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ซึ่งไม่พึงประสงค์ ที่ทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด (ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. ๒๕๔๔)

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตการขัดการระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

การประเมินความเสี่ยง ตามมาตรฐาน COSO 2013 องค์ประกอบที่ ๒ หลักการที่ ๘ เรื่องการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นกรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๑. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้ เกิดขึ้นซ้ำอีก
๒. Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
๓. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
๔. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่ค่อยเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตจากภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่การจัดซื้อจัดจ้าง
๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตภายในสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่มีประสิทธิภาพ

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้าน



ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่การจัดซื้อจัดจ้าง
ซื้อกระบวนการ/งาน การดำเนินโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับสนับสนุนดำเนินงานในพื้นที่



ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknow Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
การยืมเงินทราดรองเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้หมุนเวียนเพื่อการส่วนตัว	✓	
พนักงานร่วมกับผู้รับการสนับสนุนโครงการในพื้นที่มีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว		✓

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามไฟสีจราจร มีรายละเอียดดังนี้

	สถานะสีเขียว	ความเสี่ยงระดับต่ำ
	สถานะสีเหลือง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบความระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

	สถานะสีส้ม	ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุม ข้ามหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ
	สถานะสีแดง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่าง ใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การยืมเงินตรงเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้หมุนเวียน เพื่อการส่วนตัว		✓		
พนักงานที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการทำงาน โครงการในพื้นที่			✓	

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/ เครือข่าย/ทางการเงินระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/ เครือข่าย/ทางการเงินระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวมจำเป็น X รุนแรง
การยืมเงินตรงเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้หมุนเวียนเพื่อการส่วนตัว	๒	๒	๔

พนักงานที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่าง การดำเนินงานโครงการในพื้นที่ ตรวจสอบ เอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาใน การขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่ เกี่ยวข้องร่วมกับผู้ขอรับการสนับสนุน โครงการ	๒	๓	๖
---	---	---	---

ตาราง ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของ การเฝ้าระวัง Must	ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบ Should
การยืมเงินตรงเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้หมุนเวียน เพื่อการส่วนตัว	๒	๒
พนักงานที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการ ตรวจรับงาน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาในการขอ อนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง	๒	๓

ตาราง ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
การยืมเงินตรงเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้ หมุนเวียนเพื่อการส่วนตัว		✓	
พนักงานที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างตรวจ รับงาน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานประกอบการ พิจารณาในการขออนุมัติโครงการและ งบประมาณที่เกี่ยวข้อง			✓

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อถึง ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
การยืมเงินทราดงเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้หมุนเวียนเพื่อการส่วนตัว	พอใช้	✓		
พนักงานที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการค้าดำเนินงานโครงการในพื้นที่ ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาในการขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้ขอรับการสนับสนุนโครงการ	พอใช้	✓		

แผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการงาน	รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑. ความเสี่ยงการยืมเงินทดรองเพื่อการปฏิบัติงาน นำเงินไปใช้หมุนเวียนเพื่อการส่วนตัว	พนักงานประมาณการค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานมากเกินไป	ทำให้มีความเสี่ยงต่อการพิจารณาอนุมัติให้เบิกค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานได้ไม่เหมาะสมถูกต้อง ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ซึ่งอาจเป็นช่องทาง ในการเบิกเท็จได้	<p>1. ทุกส่วนงานต้องกำหนดระยะเวลา/วางแผนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้</p> <p>2. ให้เบิกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความสอดคล้อง สมเหตุสมผลระหว่าง หน่วยงาน ภารกิจ ระยะเวลา และสถานที่ที่ไปปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึง ความจำเป็นเหมาะสม ประหยัดเป็นสำคัญ เพื่อป้องกันไม่ให้เงินเหลือมากเกินไปจนความจำเป็น</p> <p>3. พนักงานมีความเคร่งครัดปฏิบัติตามประกาศ สช. เรื่องหลักเกณฑ์ แนวทางและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับ การเก็บรักษา การจ่ายเงิน และการบัญชี พ.ศ.2551 และประกาศ สช. เรื่องหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินเพื่อการบริหารจัดการ สำนักงาน พ.ศ.2552</p> <p>4. มีการประชุมภายในสำนัก/กลุ่มงานอย่างสม่ำเสมอ ให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เพื่อ ทบทวนการทำงานและหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ</p>	ต.ค. ๒๕๖๒-ก.ย. ๒๕๖๓	สำนักงาน คณะกรรมการ สุขภาพแห่งชาติ

<p>๒. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว</p>	<p>พนักงานเรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจเอกสารหลักฐาน ประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้รับ การสนับสนุนโครงการในพื้นที่</p>	<p>พนักงานเรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจเอกสารหลักฐาน ประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้รับ การสนับสนุนโครงการในพื้นที่</p>	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ ซึ่งเป็นคณะบุคคลในส่วนกลางที่ช่วยสนับสนุนเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานโครงการ กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ พิจารณารอบวงเงินงบประมาณ และพิจารณาให้ความเห็นชอบ และพิจารณาภาพรวมของการดำเนินงานในพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนงานหลัก สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รองรับ การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ฉบับที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และติดตามผลการดำเนินงานภายใต้โครงการที่ให้การสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ต.ค. ๒๕๖๒-ก.ย. ๒๕๖๓</p>	<p>สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ</p>
---	---	---	--	----------------------------	---

(นายประทีป ชนกจิเจริญ)
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

